

DOMOLJUB

ŠTEV. 29. MESEČNA PRILOGA »NOVICE V SLIKAH« LETO 42

V LJUBLJANI, DNE 18. JULIJA 1929

Cena 38 Din za celo leto. Za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din. Izhaja vsako sredo. Spisi in dopisi huj se pošiljajo Uredništvu »Domoljuba«, naročnina, reklamacije in inserati Upravištvu »Domoljuba« v Ljubljani.

„Križ moje breme, Križ moje upanje“.

Veselo so zvonili zvonovi prošlo nedeljo v Ljubljani. Vedro se je lil njih polni glas preko mesta v vse strani, še v predmestja in preko njih v deželo, v sleherni slovensko vas in hišo: pozdravljen naš novi škof!

Dr. Gregor Rožman, vseučiliški profesor doslej, vnet orlovski delavec, sijajen govornik pridigar, mož tople, zrele besede, ki jo je govoril in pisal vsepovsod, zlasti fantom, katerim je poklonil pred kratkem tudi lep molitvenik — ta mož je bil v nedeljo v ljubljanski stolnici slovesno posvečen v pomožnega škofa s pravico nasledstva. Dr. Gregor Rožman je koroški rojak, v bližini Velikovca je bil rojen, po Koroškem je opravljal vse do prevratnih dni svoj duhovniški poklic — potlej pa je prišel v Ljubljano in sedaj je škof. Nov slovenski škof!

Obred posvečenja je izvršil ljubljanski knezoškof, vladika dr. A. B. Jeglič. Sodelovala sta poleg njega še dva škofa: dr. Karlin, knezoškof mariborski ter dr. Srebrnič, škof krški. Cel obred je trajal skoro dve uri ter je bilo za časa posvečenja prisotnih mnogo duhovnikov iz cele škofije, zlasti vsi oni iz ljubljanskih župnij in cel stolni zbor kanonikov. Mnogo slovenskih duhovnikov je prišlo tudi iz Koroškega, kjer je novi škof doma. Ostali prostor v okrašeni stolnici je do zadnjega kotička zasedla masa ljudstva.

Ljubljansko prebivalstvo je sploh s posebnim zanimanjem pričakovalo slovesnega trenutka škofovega posvečenja. Davno pred začetkom se je okoli stolnice nabralo polno ljudstva, ki so zlasti hoteli videti novega škofa, ko bo vkorakal v stolnico, — v cerkev itak ni več nihče mogel.

Ob pol desetih dopoldne se je iz škofijskega dvorca razvil v stolnico slovesen sprevod z 28 prapori na čelu. Za prapori so korakali bogoslovci, duhovniki, kanoniki ter prelati, — vmes pa je v spremstvu treh škofov korakal novi škof, dr. G. Rožman.

Obred posvečenja se je zelo slovesno izvršil. Navzoči so bili tudi mnogi odlični zastopniki civilnih in vojaških oblasti. S kora se je mogočno glasila pesem za pesmijo, dokler ni bil obred končan in so pevci stolnega kora zapeli še: »Pozdravljen naš vladika!« Novo posvečeni škof je ob priliki posvečenja dobil

popolen škofovski ornat, škofovsko mitro in rokavice. Mitro so škofu poklonili slovenski Orli, katerih zvest prijatelj in vnet delavec med njimi je bil novi škof.

Po sveti maši je novi škof po cerkvi delil prvič svoj apostolski blagoslov. Nato so vsi štirje škofi s spremstvom vred v sprevodu odkorakali nazaj v škofijo. Tamkaj so se no-

vemu škofu poklonili vsi prapori katoliških društev, zastopniki društev in oblasti pa so novemu škofu čestitali. Ko se je sprevod vračal iz cerkve v škofijo, ga je takisto kot ob odhodu v stolnico, motrilo na tisoče ljudi, katerim je novi škof delil apostolski blagoslov.

Popoldne ob eni se je v zgodovinski dvorani v škofiji vršil banket, ki ga je novemu škofu v čast priredil knezoškof Jeglič. Banketa so se udeležili vsi navzoči duhovniki, mnogi zastopniki društev in organizacij, ljubljanski veliki župan dr. Vodopivec, oblastni komisar

dr. Natlačen, mestni poveljnik general Tripkovič, ljubljanski župan dr. Puc ter mnogi drugi gostje. Navzoči so bili seveda tudi sorodniki in mnogi prijatelji novega pomožnega škofa.

Popoldne ob štirih se je v »Unionu« vršila še lepa akademija, ki sta jo priredili Slovenska orlovska in orliška zveza. Obsežna uni-onska dvorana je bila vsa zasedena, vse je hotelo videti in vedeti, kako bo uveden in pozdravljen novi škof v vrstah naroda, med mladino. Bil je toplo pozdravljen. Ko je prišel v spremstvu knezoškofa dr. A. B. Jegliča v dvorano dr. G. Rožman, je po dvorani in galerijah izbruhnili val navdušenja; vihar ovacij. Škofoma sta sledila še mariborski in krški škof, potem ostala visoka duhovščina. Godba dravske divizije je visokim gostom zaigrala mogočen pozdrav s fanfarami.

Vsa akademija je bila en sam izraz pre-kipevajočega veselja in navdušenja orlovskih družin in vsega občinstva nad veselim dogodkom v slovenskem javnem življenju. Cel program akademije je bil izbran, kakor povit šopek, od slovenske mladine poklonjen novemu vladiki. Ganljivo, lepo so za uvod nastopili otroci v zborni deklamaciji: »Bratci in sestre svojemu velikemu očetu.« Orli so nato izvajali nalašč za to priliko sestavljene proste vaje, ki so vsem navzočim močno ugajale. Pevsko društvo »Ljubljana« je zapelo presvetlemu škofu kot sinu koroških planin prekrasen »Venček koroških narodnih pesmi«. Četa krepkih mladcev je nato prikoralala na oder in izvedla prisrčen nastop.

Z izbranimi besedami je potem pozdravil novega vladika g. dr. Capuder, ki se je vladiki zlasti zahvalil za njegovo vneto in prezasluzno delo, ki ga je v orlovski organizaciji dolga leta vršil kot član predsedstva Slovenske orlovske zveze. Govornik je dalje povdaruil, da je bila gotovo volja božja, ki je na takšno odgovorno mesto postavila moža iz onega dela naše domovine, ki se danes nahaja onstran naših meja, kar nam najbolj dokazuje, da smo Slovenci eno in nedeljivo. K sklepu govora je govornik vladiki čestital in ga pozdravil z orlovskim »Bog živi!« Cela dvorana se je temu pozdravu odzvala in ponovno priredila viharne ovacije našemu sivolasemu, toda še vedno krepkemu, prezasluznemu knezoškofu A. B.

Jegliču, kakor tudi novo posvečenemu pomožnemu škofu dr. G. Rožmanu. Obema škofoma je v znak hvaležnosti in ljubezni orlovski mladež izročila lepe, krasne šopke rož.

Nastopile so še Orlice s svojo simbolično vajo »Gor čez izaro...«, ki vedno in vedno povede gledalce tja gor čez gorske velikane, v našo tužno stran. Zmagovalna tekmovalna orlovska vrsta, ki je nastopila pred dnevi v Pragi, je izvedla posebno telovadno točko, ki je radi fine izvedbe vsem navzočim zelo ugažala in je povzročila živahno priznanje občinstva. Pevsko društvo »Ljubljana« je še zapelo močeno in do izčrpanosti naštudirani »Nočni psalm«.

Na odru so se nato vsi sodelujoči strnili v skupino ter se kot ena celota z zvezinim praporom v sredini poklonili novoposvečenemu. Mlad akademik je zanosno deklamiral primerne deklamacije, ki jo je za to priliko zložil pesnik dr. Ivan Pregelj. Mogočno so za konec zadonele fanfare vojaške godbe, ki je odigrala državno in nato še papeško himno, »Ljubljana« pa je zapela ob spremljevanju godbe slovesno himno katoličanov: »Povsod Bog!«

Tako je minul slovesen dan, pomemben za ves katoliški slovenski narod. Vsa naša domovina, vsi verni Slovenci se radujemo veselega dogodka in se zanj zahvaljujemo Bogu.

Novi škof dr. Gregor Rožman si je izbral geslo: »Križ je moje breme, križ je moje upanje.«

Ave, dr. Gregor Rožman, novi slovenski škof!

A. Sušnik:

In še: izseljevanje.

G. Janez Kalan je načel v »Domoljubu« vprašanje, ki je naravnost življenske važnosti za slovenski narod. To je izseljeniško vprašanje.

Odkril nam je žalostno sliko o življenju naših izseljencev.

Slovenskega izseljenca dobiš povsod. V Severni in Južni Ameriki, v Avstraliji in Afriki, v Franciji, Belgiji, Nemčiji, Holandiji in Bog ve, kod še.

Po vsem svetu so raztreseni Slovenci, kakor Judje. Samo ena velikanska razlika je: Judje, ki gredo po svetu, bogatijo, postanejo kapitalisti in z denarjem vladajo svet, Slovenci pa se mučijo, delajo in trpijo — in služijo tujemu kapitalu!

Tujina je Slovincem mačeha!

Tujina Slovence ubija!

Tujina je naravnost poguba za slovenske izseljence, tako ugotavlja g. Kalan, poguba v gospodarskem, narodnem in verskem oziru.

Tujina je poguba za ves slovenski narod, ker nam jemlje in uničuje sproti narodov prirastek!

Zato pa je tudi dolžnost vseh Slovencev, vseh javnih organov, vseh gospodarskih in narodno-obrambnih organizacij, vseh socialnih ustanov, dolžnost prav vsakega posameznika, ki ljubi slovenski narod, da posvetimo izseljeniški vpra-

šanju največjo skrb in pozornost.

Komisar ljubljanske oblasti je nedavno, mislim, da je bilo nekako 2 meseca prej, nego se je oglašil naš nemški misijonar g. Janez Kalan, sklical anketo, ki se je posvetovala o izseljeniškem vprašanju in o notranji kolonizaciji.

To je gotovo lepo in hvalevredno in vsekakor dokaz, da se vodstvo ljubljanske samouprave zaveda, kako velikansko škodo trpi slovenski narod vsled izseljevanja.

Toda to ne sme biti dovolj! Izseljeniško vprašanje je tako velikansko važnost, da je treba zanj zainteresirati vso slovensko javnost. Po zgledu »Domoljuba« bi morali vsi slovenski listi otvoriti razpravo o tem vprašanju.

S svoje strani hočem najprej podati nekoliko pripomb k izvajanjem g. Kalana, da bo važnost izseljeniškega vprašanja še bolj očitna. Nato pa hočem razpravljati o tem, kako preprečiti, ali vsaj omejiti izseljevanje slovenskega ljudstva.

Od 1. 1920. do konca 1. 1928 se je iz Slovenije izselilo 15.037 oseb.

Če odštejemo od tega števila one, ki niso več za nobeno pridobitno delo, in pa one ameriške državljane, ki so bili samo na obisku v domovini, pa so se zopet vrnili nazaj v Ameriko, je izgubila Slovenija po uradnem štetju v osmih letih gotovo 14. tisoč delovnih ljudi.

Pri tem pa so všteti samo oni, ki so se izselili v prekooceanske države, ne pa tisti, ki so se izselili v Francijo, Belgijo, Nemčijo, Holandijo in druge evropske države. O teh nimamo nobenih podatkov.

Če vzamemo zraven še te, presega število slovenskih izseljencev v povojnih letih gotovo 20.000 oseb. Skupno z izseljenci iz Koroške, Goriške, Trsta in Istre, pa je slovenski narod tekom osmih let izgubil vsled izselitve najmanj 30.000 ljudi.

Pomislite, ljudje božji! Odkar imamo lastno državo, se je izselilo v osmih letih iz te države najmanj 20.000 Slovencev, ki so po večini vsi izgubljeni za slovenski narod, izgubljeni za državo, izgubljeni za naše narodno gospodarstvo!

Ali ne govorijo te številke strašno besedo?

Kakšna bo naša bodočnost, če bo šlo tako naprej? Letni prirastek rojstev komaj krije število umrlih in izseljencev. Slovenski narod se ne množi, ampak vsled izseljevanja propada.

Zraven pa še tole:

Samo v letu 1928. se je iz Slovenije izselilo 2163 ljudi, med njimi 1879 poljedelcev in 369 kmetskih žensk. Torej dve tretjini pripadnikov kmetskega stanu.

To dejstvo nas mora navdajati z največjo skrbjo. S strahom se mora vprašati vsak rodoljub: Ali res slovenska gruda umira? Ali res ne more več preživljati svojih sinov, da bežijo daleč proč od nje?

Ker je med slovenskimi izseljenci dve tretjini poljedelcev, se mi zdi pri obravnavanju izseljeniškega vprašanja najvažnejše vprašanje, kako slovenskega kmeta prikleniti na domačo grudo?

Ze zadnjič sem na kratko opisal eno pot, ki bi po mojem mogla voditi do tega cilja. To je agrarna reforma, oziroma razdelitev veleposestev v Sloveniji.

Za danes hočem dodati samo to, da je obenem z razdelitvijo veleposestniške zemlje nujno potrebno rešiti tudi vprašanje veleposestniških gozdov, ki je pravzaprav pri reševanju agrarne reforme v Sloveniji glavno vprašanje. Saj čaka na razdelitev okoli 100.000 ha gozdov. Ker je razdelitev veleposestniških gozdov tako velikanskega pomena za celotno narodno gospodarstvo, zato je tudi pravilna rešitev tega vprašanja toliko težavnejša. Še celo tiste države, ki so že zdavnaj izvedle agrarno reformo, kakor n. pr. Češka, še danes razmišljajo o rešitvi vprašanja veleposestniških gozdov.

Posamezniki, ki tako težko čakajo na razdelitev gozdov, bodo seveda le slabo prišli na svoj račun, ker bo med posameznike mogoče razdeliti le majhno gozdno površino. Samo tisti kmetje, katerih posestvo leži v neposredni bližini veleposestva, bodo mogli dobiti po par ha gozda, če ga za svoje gospodarstvo res nujno potrebujejo.

Večji gozdni kompleksi bodo morali priti v skupno last občin in zadrug. Ta misel je zmagala že tudi na Češkem, kjer se v zadnjem času v javnosti mnogo razpravlja o tem vprašanju. Seveda pa bo treba take občine in zadruge — tako mislijo tudi Čehi — s posebnim zakonom obvezati, da bodo z gozdovi pametno gospodarile. To bo velikanske gospodarske vrednosti, zlasti za tiste kraje, kjer se ljudje že danes pečajo, ali bi se lahko pečali z domačo lesno obrtjo. Na tisoče kmetskih ljudi bo lahko dobilo postranski zaslužek in ne bodo več mislili na izselitev.

Večina veleposestniških gozdov pa bo najbrže morala ostati v oblasti samouprav, ki bosta pri pametnem gospodarstvu zaposlile pri raznih podjetjih zopet lahko precejšnje število ljudstva in ga privezale na slovensko zemljo.

Pasion na prostem.

Zadnja leta se je v Ljubljani z velikim uspehom vzpiral Pasion, bodisi na Ljudskem odru bodisi v narodnem gledališču.

Na Bavarskem v Oberammergau vzpirajo vsakihi deset let Kristusovo trpljenje. Iz vseh krajev Evrope in Amerike vro množice k veličastnim predstavam.

V Mladinskem domu na Kodeljevem v Ljubljani se igra podobno kakor na Bavarskem, veličasten Pasion pod milim nebom. Na obsežnem domačem stadionu je 70 m dolg in 20 m širok oder z goro Kalvarijo. Sedeži za gledalce so tako razvrščeni, da eden drugemu nič ne zastavlja pogleda na oder. Na odru nastopa do 800 ljudi, tudi rimski vojski na konjih. Nad vse veličasten je vhod v Jeruzalem, prizor pred Pilatom, pohod na Kalvarijo in križanje.

Vsak ne more na Bavarske. Vsak pa bi rad videl tak pasijon, zato naj nikar ne zamudi lepe prilike. Ne bo mu žal, kakor ni bilo tistim, ki so ga videli v preteklih dneh. Vrši se v soboto in nedeljo, 20. in 21. julija ob 8 zvečer. Zasilna prenočišča so preskrbljena.

Z našo umetno

moštovo esenco „Mostin“

ali lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izvrstno obstojno in zdravilo domačo pijačo. Cena 1 steklenice za 150 litrov Din 30.—, po pošti Din 35.—. Dobi se samo v drogeriji A. Kane sinova Ljubljana in drogeriji Wolfgram mal. M. Kane, Maribor, Gospodarska 33.

Najboljša in večvrst. vina

dobite najceneje pri Kmetijskem gospodarskem društvu v Dolenjem Logatcu.

K A J J E N O V E G A

d Ameriški Slovenci dr. Korošcu. Koncem preteklega tedna se je vršil v Lemontu, Illinois, v Sev. Ameriki največji dosednji slovenski shod: I. vseslovenski katoliški shod. Udeležilo se ga je ogromno število Slovencev, ki se ceni na 12.000. Slovenska telovadna, prosvetna in strokovna društva so se ga udeležila korporativno v krojih in z zastavami. Z zborovanja so poslali jugoslovanskemu prometnemu ministru dr. Korošcu radiogram, ki je prispel v Belgrad isti dan, in se glasi: »Gospodu dr.-ju Antonu Korošcu, prometnemu ministru, Belgrad, Jugoslavija. Vaša ekselencija! 12.000 ameriških Slovencev, zbranih na I. vseslovenskem katoliškem shodu v Lemont, Illinois, se izreka z Vami in Vašim delom popolnoma solidarnim ter Vas kot voditelja Slovencev iskreno pozdravlja. Rev. Oman.«

d Red sv. Save IV. stopnje je podelil Nj. Vel. kralj Aleksander g. Josipu Čizku, čast. kanoniku in dekanu v Jarenini in g. Francu Gomilšku, župniku in duh. svetovalcu pri Sv. Benediktu. Odličnima rodoljuboma naše iskrene čestitke!

d Šestdesetletnico mašništva obhaja 23. julija Franc Zdolšek, zlatomašnik pri Sv. Juriju ob Taboru, kjer župnikuje slavljenec že 37 let. Na mnoga leta!

d Trije župniki — v 70. letu starosti. V Mariboru so obhajali te dni posebno slovesnost v ožjem prijateljskem krogu trije odlični slovenski duhovniki: infulirani stolni prošt dr. Martin Matek, častni kanonik in šk. duhovni svetovalec Valentin Mikuš, župnik pri Sv. Juriju ob južni železnici ter Franc Pečnik, župnik pri Sv. Ulriku v Podgorju pri Slovenjgradcu. Vsi trije so stopili letos v 70. leto starosti. Jubilanti so vsi rojaki iz Gornjega grada. — Čestitamo slavlencem in kličemo: Še na mnoga leta!

d Za častnega meščana mesta Zagreba je bil v občinski seji dne 9. julija izvoljen soglasno zagrebški nadškof dr. Ante Bauer. Čestitamo!

d Šolsko razstavo na Bledu je obiskala v spremstvu svoje hčerke princezinje Ileana romunska kraljica Marija.

d Koncem tega meseca pride na Bled grški ministrski predsednik Venizelos. Sprejet bo od Nj. Vel. kralja, sestal pa se bo tudi z našim načelnikom vlade generalom Živkovičem.

d Vse pametne in izvršljive želje se upoštevajo. Splitski gospodarski krogi so se dolgo časa potegovali, da bi se projektirana unska proga trasirala na Knin in ne na Zrmanjo, da bi se tako proga izognila krajev, kjer nastopajo veliki snežni zameti. Kakor se sedaj zve, je prometno ministrstvo odločilo, da se bo unska železnica izvršila po željah splitskih gospodarskih krogov. Na ta način se bo prihranilo na gradbenih stroških 170 milijonov dinarjev.

d Za katoliško stvar. V zagrebški nadškofiji se vrše velike priprave za katoliški dan v Ivanič gradu, kamor pridejo po dosedanjih izglelih velike mase kmetov iz vse Moslavine. Ob tej priliki se bo vršila

velika pevska prireditev cerkvenih pevskih zborov, tamošnji Orli pa bodo na svečan način blagoslovili svojo zastavo.

d Na občnem zboru okrajne blagajne v Kranju je bil med drugimi važnimi sklepi sprejet tudi predlog mestnega župnika g. Matija Škrbca, da se v vse obrtno-nadaljevalne šole vpelje verouk. Kranjski župan g. Pirc se je izjavil proti.

d Dečji dom in cerkev za 5 mil. Din bodo zgradili v Omišlju na otoku Krku.

d Nad pol milijarde dinarjev je podpisanih delnic v Agrarno banko. Računajo, da bo dosežena vsota tri četrtine milijarde.

d 60letnica rojstva je obhajal 15. julija slovenski kipar Ivan Zajec, ustvaritelj Prešernovega spomenika, doma iz kmetijske hiše v Stari Oselici na Gorenjskem.

d Cigarete »Vardar« v zavojih po 20 komadov bodo dane v promet na ljubljanskem velesejmu ob jesenski velesejmski prireditvi »Ljubljana v jeseni«, ki se vrši od 31. avgusta do 9. septembra t. l. Cigarete se bodo prodajale samo na razstavnem prostoru.

d 30 najslavnejših angleških učenjakov je došlo 7. julija v Jugoslavijo. Ogledali so si zlasti različne zgodovinske spomenike in naša mesta, med njimi tudi Ljubljano.

d Belgrajske župnije. Prvo belgrajsko katoliško župnijo vodi kanonik dr. Alojzij Wagner, drugo bosanski frančiškani, tretjo francoski asumpcionisti in najnovejšo četrto v belgrajskem predmestju Čukarica — slovenski salezijanci.

d Nekaj za mestne župane, seveda le za tiste, ki so v kraju s sedežem velikega župana: Ministrska odredba določa, da so taki župani po svojem »rangu« enakopravni z okrajnim glavarjem, dočim so vsi drugi občinski predstojniki okrajnemu glavarju podrejeni.

d Oblastna trošarina. Od 15. aprila se bo plačevalo na račun trošarine od 100 l piva 30 Din, od 100 l vina 50 Din, od 1000 kg ekstrakta, esence in eterskega olja z alkoholom 400 Din ter na vsako hektolitersko stopnjo likerija, ruma, konjaka, špirita in žganja 5 Din.

d Mestnega magistrata ne bo več, ker bo v smislu tozadevne odredbe spremenil svoje ime v — »mestno načelstvo«.

d 900.000 Din je posodil neki ljubljanski denarni zavod občinski upravi mesta Trogir v Dalmaciji. S tem denarjem namerava imenovana občina napeljati vodovod in elektriko.

d Zanimivo. Neka telovadna organizacija, ki ji je češki minister za narodno zdravje, kakor našim Orlom, naklonil odklovanje, tega odklovanja, kot piše svobodomiselnih tirk, ne bo sprejela, ker je dotični minister »klerikalec«. Znižanih vozniških »klerikalnih« ministrov se pa — ne branijo.

d Jesenska pokrajinska razstava. Po naklonjenosti ravnateljstva ljubljanskega velesejma je Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani odkazan za revnejše obrtnike

prilčno velik prostor tudi na jesenski pokrajinski razstavi, ki se vrši od 31. avgusta do 9. septembra t. l. Obrtniki, ki nameravajo razstaviti na prostoru urada, naj se oglase pismeno do 1. avgusta pri Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani, Krekov trg 10, kjer dobe tudi vse podrobne informacije.

d Prvo grozdje po 28 Din kg so prinesli pretekli teden na trg v dalmatinskem Splitu.

d Predvojna posojila, ki jih je bivša Srbija dobila v Franciji, bo treba plačati v zlatu. Tako je odločilo te dni razsodišče v Haagu. Zdaj bo šlo le še za način odplačevanja in je upanje, da se bomo s Francijo, ki je naša prijateljica, tudi prijateljsko sporazumeli.

d Umrla je 28. junija t. l. v Voščah pri Blagovici Marija Resnik, žena bivšega celozemljaka in cerkv. zemljaka Antona Resnika. Bila je vzorna, krščanska mati. Naj počiva v miru.

d Pokopali so v Belgradu predsednika belgrajske trgovske zbornice Jurija Radojloviča.

d Dve novi radio-postaji. Minister za javna dela Savković je danes odredil komisijo, ki bo sprejela od Nemčije na račun vojne odškodnine dve radio oddajni postaji. Eno bodo postavili v Drnišu v Dalmaciji ter bo služila edino ladjam, drugo pa v Skoplju.

d Amerikanci hočejo zidati pri nas hotele. Zveza američanskih hotelov je vložila na pristojno mesto prošnjo, naj bi se ji dovolilo sezidati hotele v Primorju in še v kakem drugem primerem kraju Jugoslavije. Najprej hočejo zgraditi Amerikanci tri velike hotele, ki bo imel vsak 500 sob, v Dubrovniku, Splitu in Sušaku. Ako bo trgovsko ministrstvo soglašalo, bodo pričeli zidati že spomladi leta 1930. — Ali bi se našim petičnim ljudem ne izplačalo naložiti denar v take plodonosne naprave.

d Program razstave domačih obrtov na razstavi »Ljubljana v jeseni«. Velesejska uprava priredi s sodelovanjem državnega osrednjega zavoda za ženske domače obrti zanimivo razstavo domačih obrtov, ki bo obsegala: čipkarstvo, slamnikarstvo, suho robo, lončarstvo, platnarstvo, volnene ročne pletenine in pletarstvo. Vabijo se vsi, ki se bavijo z naštetimi panogami domačih obrtov, da sporočijo odseku za domačo obrt pri uradu ljubljanskega velesejma, koliko prostora potrebujejo in pod kakšnimi pogoji hočejo sodelovati.

d Več otrok je zbolelo na epidemičnem vnetju hrbtne možja v Novem Sadu. Ta nevarna in zahrbtna nalezljiva bolezen napada pred vsem otroke do četrtega leta, ne prizanaša pa tudi starejšim in odraslim. Pred dvema letoma se je pojavila podobna bolezen v Romuniji in je napadla več kot 1500 otrok, od katerih bodo mnogi ostali pohabljeni vse življenje.

d 10 tisoč delnic v vrednosti 5.416.000 dinarjev so podpisali naši orožniki.

d Po težkih dneh ji je zasijalo solnce. Osirotela ženica v majhni gorenjski vasi je zadnja leta živela skoro v bedi. Zlasti še zadnje čase, ko ji je mož, ki je šel za boljšim kruhom, umrl v Ameriki. Te dni je pa dobila raz-

veseljivo vest, da ji je nakazana zavarovalnina po možu in sicer — 11.000 dolarjev.

d Zopet je gorelo v bivšem domovanju Antona Vidica po domače Antonovca v Smolenji vasi pri Novem mestu. Čeprav je bila požarna bramba kmalu pri rokah, so vendar zgoreli pod, šupa in kozolec. Ob tej priliki se je zopet izkazalo, kako nujno potreben je v Smolenji vasi vodovod, za katerega se je lansko leto zanimal higijenski zavod in je v to svrhu po posredovanju bivšega poslanca dr. Kulovca že napravil ogled in načrte. Požigalcu dosedaj niso prišli na sled.

d 60 juter pšenice je uničil požar v Bački v okr. Stari Bečej. Zažgala je iskra lokomotive. Oškodovani so največ mali kmetje.

d Če pade cigareta iz ust v smodnik. Strašna nesreča se je pripetila te dni v Bačkem Petrovem selu, vzrok pa ji je bila brezskrbna neprevidnost. 32letni kmet Horvat je v svojem stanovanju polnil lovške patrone s smodnikom. Pred seboj je imel 2,5 kg smodnika, kar ga pa ni oviralo, da si ni brezskrbno pri tem delu prižgal cigarete. Slučajno mu je cigareta padla iz ust naravnost — v smodnik. Smodnik se je užgal kot blisk. V trenutku je bil Horvat spremenjen v živo bakljo. Nesrečnež je dobil strahovite opekline. Močnen plamen gorečega smodnika je v naslednjem hipu užgal vse stanovanje. Horvatova žena je delala v sosednji sobi, toda tudi njo je objel plamen. Noče so ji zgorele do kolen. Velik dim iz Horvatove hiše je opozoril sosedo, ki so prihiteli gasiti in ki so brž rešili nesrečnega Horvata in njegovo ženo iz hiše. Toda bilo je že prepozno. Stefan Horvat je bil prepeljan v novosadsko bolnišnico, kjer je za groznimi opeklinami umrl. Njegovo truplo so prepeljali nazaj v Bačko Petrovo selo. Horvatova žena leži smrtno nevarno poškodovana v Bačkem Petrovem selu in imajo zdravniki malo upanja, da bo ostala pri življenju.

d Kako je zgorel gadu v štedilniku rep. Te dni je v Ljutomeru neka občinska reva, katera je precej slepa, hoteč si v kuhinji občinskega nameščence skuhati kavo, prinesla v šibju gada. Ko je zakurila, je odšla za malo časa iz kuhinje, mesto nje je devala naprej na ogenj žena občinskega nameščence. Hotela je hitro skuhati, zato je porinila šibje v štedilnik. Naenkrat začuti na roki nekaj mrzlega. Z grozo opazi, da se je potegnil gad med šibjem v štedilnik. Močno prestrašena zakriči, da vendar v polni prisotnosti duha zapre hitro vrata štedilnika in jih tišči, da bi gad ne ušel ven. Ker se vrata najbrže niso dala popolnoma zapreti, je gad porinil glavo ven. Začuvši krik žensk prihiteli delavec Znidaršič, ki je gada, kateremu je zgorel v štedilniku rep, razsekal na več kosov.

Priporoča se PRVI SLOVENSKI ZAVOD

Vzajemna zavarovalnica

LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA 17

ki je edini te vrste — Podružnice:
v CELJU, Breg št. 33 — ZAGREB,
Hacelnova ulica 12 — SARAJEVO,
Koroška ulica 15 in v SPLITU, Ulica XI. puka.

Po daljšem oddihu sta si prestrašeni ženski komaj upali nadalje kuhati večerjo.

d Volkovi so se pojavili v raznih krajih bosanskega okraja Gacko in so v treh mesecih poklali 130 ovac, šest goved in dva konja.

d Iz prisilne delavnice v Stari Gradški sta pobegnili dva nevarna vlomilca: 23letni Ivan Unučič, doma v Škocijanu pri Krškem in 22letni Pavel Ilija iz Cerkelj pri Kranju.

d Napad bolgarskih komitašev. Bolgarski komitaši so se začeli v zadnjem času zopet živahneje gibati. Oboroženi z bolgarskim orožjem prestopajo skrivoma našo mejo s hudobnim namenom, da bi ubili kako važnejšo uradno osebnost. Te dni sta prišla s temnimi nameni v Štip dva komitaša. Ko so od njih zahtevali naj se legitimirata, sta začela streljati. Ranjenih je bilo več orožnikov. Eden komitašev je bil na mestu ubit, drugi pa je bil pozneje s pomočjo kmetov izsleden že ob meji in ustreljen. Po obleki in stvarih, ki so jih našli pri obeh je jasno, da sta živela napadalca v Sofiji ter od tam prišla na naše ozemlje.

d 12.700 Din težko prisluženih je nekdo ukradel delavcu Valentinu Luznarju v Vodmatu v Ljubljani. Luznar je tako rekoč stradal in skrbno varčeval, da bi si zgradil kdaj hiško.

d Hrtenico si je zlomila. Na cesti Bled—Lesce se je preteklo nedeljo pripetila velika avtomobilska nesreča. Z Brezij proti Bledu se je peljala v avtomobilu Dežmanova družina iz Gorij pri Bledu. V avtomobilu je sedela posestnica Jera Dežmanova, štirje njeni otroci in pestunja Katarina Jan. Na ovinku, kjer zavije cesta proti Bledu, se je avtomobil prekučnil v jarek in se dvakrat prevrnil. Vsi v avtomobilu sedeči so popadali na tla in nekateri so dobili prav težke poškodbe. Šofer sam, ki je dobil le manjše praske, je hitro popravil avtomobil in priskočil ponesrečenemu na pomoč. Tedaj je privozil mimo ljubljanskega zdravnika dr. Savnika. Ta je nudil ponesrečenemu prvo pomoč in jih nato prepeljal v svojem avtu k zdravniku dr. De Gleriji na Bled. Oba zdravnika sta nato obvezala ponesrečence. Najtežje je poškodovana posestnica Jera Dežmanova sama. Pri nesreči si je zlomila hrtenico, kar se ji bo poznalo vse življenje, tudi če bo okrevala, vendar pa hoditi ne bo mogla več. Pestunja Katarina Janova si je razbila nos in čeljusti, triletni sinček Dežmanove pa si je zlomil nogo. Šofer, kot rečeno, in ostali trije Dežmanovi otroci so ostali nepoškodovani. Vse tri ponesrečence so z avtotakšijem prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Uvedena je bila preiskava, ki naj dožene, če je nesrečo zakrivil šofer.

d Z velikim kuhinjskim nožem ga je zabodel. Ivan Rotar, lesni trgovec, ki se je z marljivostjo in srečno lesno kupčijo po vojni zelo opomogel, si je pred štirimi leti v Gradcu pri Litiji tik okrajnega glavarstva sezidal vilo, kjer je stanoval in imel sedež lesne industrije. Te dni je imel posla na Kunstlerjevi parni žagi. Iz Litije se je malo pred šestimi uro vračal preko mosta domov v Gradec ter po svoji navadi še preje zavil v trafiko vojne vdove Cirile Wiesen. Predno je stopil v trafiko, torej še pred pragom, ga je od zadaj nenadoma z velikim

kuhinjskim nožem za vrat zabodel delavec Leopold Jevnikar, tako da je noževa ostrina na drugi strani vrata pogledala ven. Rotar je takoj klečnil, malo zahropel, nakar se je takoj curkoma vtila kri v trafiko, in je po par sekundah Rotar umrl. Jevnikar je zbežal preko Cerarjeve kavarne v kuhinjo ter vpricho gostilničarke izpil octovo kislino, steklenico pa vrغل ob tla. Nato je še zbežal v klet, kjer so ga našli orožniki. — Okrožni zdravnik dr. Leopold Kumar mu je takoj izpral želodec in so Jevnikarja že prepeljali v ljubljanske sodne zapore. Cela okolica sočustvuje z rodbino pokojnega Ivana Rotarja, ki je bil 64 let star, ter zapušča ženo, eno hčerko in dva sinova, ki študirata gimnazijo v Ljubljani. Kaj je naglalo Jevnikarja, ki je na glasu kot zelo nasilen človek in znan pretepač, da je izvršil gnusno dejanje, se ni moglo dognati. Rotar je bil član litijskega občinskega odbora.

— Ubil se je 62letni Ivan Vovk iz Mirna. Ko je popravil les, naložen na avtomobilu, mu je spodrsnilo in je padel nesrečno v cestni jarek.

d Zopet težka avtomobilska nesreča. V nedeljo 14. julija je na državni cesti med St. Iljem in Pesnico zavozil 37letni trgovec iz Grada Ivan Pölzl v obcestno drevo in si je pri tem prebil lobanjo. Nesreča se je zgodila blizu Ehrlichovega mlinarja pri postajališču Cirknica. Pölzl se je vozil v družbi več motornih vozačev s silno brzino. Na ostrem cestnem ovinku ni pazil in trčil s tako silo v jablano na gornji strani ceste, da je bilo kolo razbito v kose, a Pölzlu je počila lobanja na več krajih. Obležal je v mlaki krvi na prašni cesti. Bil je nezavesten. Tovariši in sosedje so Pölzlu nudili prvo pomoč. Potom železniškega telefona so obvestili mariborski rešilni oddelek, ki je bil kmalu na licu mesta in je odpeljal ponesrečenca v mariborsko bolnico. Na prošnjo tovarišev pa so Pölzla še tekom popoldneva odpeljali v Gradec, kjer je tudi umrl, ne da bi se bil prej zavedel.

d Po vsej sili v smrt. V sodnih zapori v Celju je bil zaprt zaradi goljufije 34letni Alojzij Rihar, posestnik iz Dedine vasi pri Brežicah. Prefekti teden si je zasadi v zaporu nož v prsa. Radi rane so ga hoteli v nedeljo z opoldanskim vlakom zvezanega prepeljati v ljubljansko bolnico. V tunelu pri Litiji pa se je Rihar razvezal in koj, ko je vlak prišel iz tunela, skočil iz vlaka, pri padcu pa je dobil težke poškodbe; toda kljub temu je stekel preko ceste in se pogнал v Savo, kjer je utonil. Vlak se je takoj ustavil in nadpaznik Močilnikar, ki je Riharja spremljal, je odšel telefonično obvestiti iz čuvajnice orožniško postajo v Litiji. Litijski orožniki so takoj prihiteli s kolesi k Savi ter potegnili truplo begunca na suho in ga prepeljali v litijsko mrtvašnico. Rihar najbrže ni hotel zbežati, temveč napraviti samoumor. Vsekakor je bila o tem uvedena preiskava.

d Delavcem, ki bi radi v Francijo! Javna borza dela v Ljubljani, nje podružnica v Mariboru ter ekspozituri v Celju in v Murski Soboti bo postopoma organizirala Transporte delavcev v Francijo. V pošte

PO DOMOVINI

BLED.

(Tombola za prosvetni dom.)

Ugodna prilika, da se z veseljem srcom in dragoceno spominkom na ta raj slovenske zemlje vrneš na svoj dom. V nedeljo 21. julija ob 4 popoldne bo v zdraviliškem parku velika tombola v korist novemu prosvetnemu domu. Vrednost dobikov se ceni visoko nad 20.000 Din. Ne zamudi najhnega truda do velike sreče! Zato si pravčasno omisli srečke pri kat. prosv. društvu na Bledu.

SV. JAKOB OB SAVI.

(Ciganska nadloga.)

Mislil sem, da bo kdo drugi sporočil, da ne domaćini ne ljubljanski izletnik niso prav nič veselili teh usiljivih »lehtačev« in »prorokovalk« ter »napovedovalk sreče«. Neko nedeljo je bil most čez Savo naravnost blokiran od črnolase temnopolte ciganske družbe. Ni ga bilo izletnika iz Ljubljane, ki bi ga ne bilo hotelo osrečiti vsaj peterskega spola z napovedjo »sreče«. Zraven se pripodi že nadebudni naraščaj in vsak zahteva, da ga čerčaji vsaj z enim dinarjem. — Vse to našim izletnikom preseda. Naj prorokujejo ciganske prokrokinje srečo samo sebi in svojim otrokom, nas izletnike pa naj puste v miru s svojo usiljivostjo in časih tudi predrznostjo. — Ali bi ne bilo dobro, če bi tudi ob nedeljah orožništvo vrglo eno oko na take prometne točke? Saj če ni že ciganov, pa mrgoli časih — zlasti ob cerkvenih žegnanjih vse polno postopačev, izmed katerih marsikateri na dvajset korakov razdalje že srdači po žganju. — Ljubljanski izletnik.

SV. TRIJE KRALJI.

(Novi zvonovi so zapeli.)

Mala župnija ob italijanski meji je 16. junija doživela izredno slovesnost, da so bili na ta dan posvečeni trije bronasti zvonovi. Ze v zgodnjih jutranjih urah so se zbirali ljudje iz bližnje okolice, da vidijo posvečitev, katero je izvršil vrhniški gospod dekan Kele, ki je v lepem govoru orisal zgodovino zvonov in se posebno pomen teh novih zvonov za farane. Posebno je poveljal požrtvovalnost faranov, ki so plačali za zvonove preko 100.000 Din. Ko je zapel veliki zvon, je bilo marsikatero oko rošno iz hvalečnosti, da imajo spet nove zvonove.

TUNICE.

(Poprava pogorele romarske cerkve sv. Ane.)

Prve odre so podrli pretečeni teden in se mala kupola že kaže v prenovljeni obliki. Velika kupola bo v enem tednu toliko pokrita, da ji ne bo več škodoval. O sv. Ani upamo, da bo cer-

prihajajo vojaščine prosti, ne nad 45 let stari, zdravi, močni delavci, predvsem rudarji, kovinarji, zidarji, tesarji, tovarniški delavci in težaki. Kdor reflektira na zaposlitev, naj javi svoji pristojni Borzi dela (Ljubljana, Maribor, Celje, Murska Sobota) sledeče podatke: 1. Ime in priimek, 2. bivališče in zadnja pošta, 3. rojstno leto, 4. stan: samski ali oženjen, 5. število neprebranih otrok, 6. pristojna občina, 7. poklic, 8. delodajalec zadnjih dveh let, 9. kakšno delo si predvsem želi. — Velika važnost se polaga na navedbo pravega poklica. Borze dela bodo reflektante zbrale ter jih pravočasno pozvale, kdaj naj se delavci javijo v svrhu pregleda. Kdor bo pri pregledu sprejet, bo dobil osebno izkaznico, s katero bo potem lahko dobil potni list na pristojnem okrajnem glavarstvu. Manjši transporti bodo potovali iz Zagreba, večji pa s sedeža Borz dela. — Javna borza dela v Ljubljani.

kev, razen zvonikov, nudila praznično obliko. Opravilo na sv. Ane dan in v nedeljo 29. t. m. je ob šestih in desetih, Častivci sv. Ane in dobrotniki imajo priliko, da se sami prepričajo, kako smo porabili njih darove za popravilo cerkve. Ko smo jim hvaležni za izkazano pomoč, se jim obenem še priporočamo za nadaljnjo naklonjenost, da nam bo mogoče ob drugem praznovanju svete Ane pokazati cerkev v popolnem prenovljenju z zvonikoma vred. Z avgustom se začne redna služba božja ob nedeljah zopet ob desetih, kakor je bila pred požarom, da imajo romarji priliko tudi navadne nedelje priti na božjo pot.

LOZ.

(Motorno brizgalno so blagoslovili.)

V nedeljo 7. t. m. je proslavilo naše vrlo Gasilno društvo izredno pomemben dogodek. Blagoslovilo in preizkušalo je novo težko pričkano motorno brizgalno. Že v prvih jutranjih urah so jeli prihajati peš, na vozovih in avtomobilih vsa številna sčednja društva, narkar se je razvil naravnost veličasten sprevod s cerkniško godbo na čelu k službi božji v prijazno cerkvi sv. Roka. Po sv. maši se je vršila svečana blagoslovitev brizgale, kateri sta kumovala trgovka gospa Minka Lahova in posestnik gospod Jože Ule. Oba sta se ob tej priliki izkazala z veliki dušnim darom. Popoldne je sledila še preizkušnja, narkar se je vršila na vrtu g. Žnidaršiča velika vrtna veselica, ki je zelo obdameouraplece. vrtna veselica, ki je zelo dobro uspela.

SV. GREGOR.

(Pokopališče so prenovili.)

Pred nekaj tedni sta zapela pri podružnici sv. Urha pri Maršičih dva nova bronasta zvonova in se pridružila srednjemu, kateri nam je bil ostal izpred vojske. Viliha je Zvonarica in livarna v št. Vidu nad Ljubljano in oba zares lepo, ubrano pojeta. Za večjega so prispevali ali pa še bodo podružničani, deloma pa tudi ostali gregorski župljani; manjšega je pa sam plačal znani in požrtvovalni cerkveni dobrotnik, Maležev oče Janez Rigler iz Praprošča. Prav lepo zvonjenje imamo sedaj.

V nedeljo, 23. junija je g. stolni kanonik Jos. Voic ob asistenci blagoslovil razširjeno in na novo obzidano župnijsko pokopališče pri Sv. Gregorju. Veliko skrbni, stroškov in truda je terjalo, zdaj je pa tudi ta zadeva lepo urejena. Obilo ljudstva je spremljalo cerkvene obrede, ki se tako na redke čase obnovijo. Zlasti veliko starih ljudi je prišlo zraven, — gledat svoj zadnji dom.

VISNJA GORA.

(Nekoliko »lovske latinščine«.)

Neki gospod je imel jako izučena psa jerebičarja. Kadar je gospod vzel na rame puško, ki je bila določena za streljanje jerebice, je pes veselo poskakoval pred gospodom in ko je zavohal sled jerebice, je obstal in dal znamenje gospodu z vzdignjeno prednjo tace. Na ta način je gospod postrelil skoraj vse jerebice v svojem lovskem okolju. Nekega dne vzame gospod zopet puško jerebičarja na ramo. Ko pes to opazi, leti ves vesel pred gospodom po stezi. Nenadoma obstane in dvigne tace. Gospod nestrno čaka, pripravljen na strel, a ker le ni bilo konca ne kraja, gre k psu, da pogleda kaj je z jerebičarjem. Z začudenjem vidi na stezi ležečo pipo tobakarja, na kateri je bila naslikana jerebica. Sedaj je bil gospod še bolj prepričan, kako zanesljiv je jerebičarja ima v tem psu. Nesreča je hotela, da je ta pes obolel in kljub skrbnemu negovanju poginil. Gospod je naznanil nezgodo ondotnemu konjaču, ki je psa prevzel z naročilom, da naj s pasjo kožo zelo previdno ravna in gospodu nepoškodovano vrne. Konjač je naročilo vestno opravil in gospodu prinesel kožo. Gospod je dal pasjo kožo ustrojiti in iz nje za spomin dal narediti telovnik. In glej čudo! Kadar je šel gospod potem na lov na jerebice in oblekel ta telovnik, je tam, kjer so se nahajale jerebice v bližini, dlaka na telovniku visoko vstala in gospod se je vedel pripraviti na strel. Koliko je tak pes vreden, si častiti bralci lovske latinščine lahko predstavljajo.

IZ METLIKE

(Obisk fantov pri Materi Božji.)

Pri sv. Ani, na Vidošičih smo se zbrali. Ni bila samo prijazna vinaka gorica, ki nas je vabila — posebno letos, ko je napravila prav tu toča mnogo opustošenja — vabila je metliške fante na ljubko višavo naša mati Marija. V lepem številu — čez 80 — smo se zbrali, da zapojemo naši nebeski Materi, da se ogrejemo ob njeni materini ljubezni, pa tudi da se pogovorimo o naši duhovni in telesni bodočnosti. Celi fantje in celo moške da bi bili, močan zid, ki bo ščitil naš narod pred pogubo — fantje in moške, ki bomo zvesti Bogu, ki pa bomo znali najti tudi kruha bratom in sestram in otrokom našim. Da bi si mogli dosti globoko vtisniti besedo: v skupnosti, v slogi je moč! Morda je samo še nekaj minut časa na naši uri! Da bi to pravočasno uvideli in skočili na plan in si posegli v roke ter se straffi v eno močno vrsto! Fantje, nikar ne čakajte, da bo kdo kaj napravil brez nas! Nikogar ni, ki bi nam prinesel cekinov! Stopimo skupaj in ne utečemo nam! Vidošanom pa najtoplejša zahvala za lep in gostoljubni sprejem — in še eno zahvalo Bogu za tako lep dan!

Nagrade

„Slovenskega lista“

»Slovenski list« razpisuje mesečne nagrade v znesku 500 Din za svoje naročnike. Prvo nagrado je dobil Lovro Čehovin, rudarski poduradnik v p. v Trbovljah. Razpisana je tretja nagrada za mesec avgust.

»Slovenski list« izbaja v ponedeljkih zjutraj in prinaša najboljše in najzanesljivejše vesti. List prinaša krasen roman iz dobe francoske revolucije.

Polletno stane samo 25 Din.

Naročajte »Slovenski list«.

Domača pisma iz tujine.

KANADA.

Iz hladne Kanade pošiljamo pozdrave vsem bralcem in bralkam »Domoljubac slovenski fantje: Ivan Simc iz Gerše, Anton Plut iz Kravčjega vrha, Jože Plut iz Vinjega vrha, Jakob Hočevar iz Stranske vasi, Ivan Jeršič iz Pišec, Anton Šile iz Ribnice, sedaj vsi v Leveak, majne Box. 7. Ont. Obenem prosimo, da nam pošiljate semkaj »Domoljubac«, ki nam je bil ljub tovariš v domovini.

Holandsko.

Ni še dolgo tujina moja mnti, vendar sem že marsikaj novega poskusil. Ko sem bil v Nemčiji, sem večkrat slišal, da so na Holandskem za naseljenca stroge postavbe. Sedaj vidim, da je vse to resnica. Povem vam, rojakom v domovini, ki mislite na Holandijo: naučite se dobro nemškega jezika, drugače ne boste nič opravili. Ne mislite, da je tukaj mesto Ljubljana, kjer lahko prosite za kruh v slovenskem jeziku. Tudi če se v prahu pavaljaš pred gospodom, tu ne dobiš dela, ako se ne znaš z gospodarjem pogovoriti. Drugače so tukaj ljudje dobri in prijazni, in meni se ne godi slabo. Poletje je bilo doslej mirno. Nisem še slišal tu grmenja in nisem doživel huje nevihte. Vedno piha hladna vetrič. Iskrene pozdrave vsem rojakom v domovini, od osebe, mnogim poznane. — Alojzij Spec (Heullen).

Varno naložite svoj denar v
Vzajemni posojilnici
v Ljubljani, poleg hotela »Union«.
Obrestovanje najugodnejše.
Posojila proti vknjižbi na posestva, proti poroštvo i. t. d.

PO SVETU

Italija.

s Munijske zaloge so zletele v zrak. Dne 6. julija ob 2 zjutraj so straže velike munijske zaloge pri Briščkih blizu Proseka pri Trstu opazile, da je prišel švigati ogenj iz skladišča. Na alarm je priteklo vojaštvo na pomoč iz Proseka, pozneje so prihitali tudi tržaški gasilci. Slišale so se strahovite eksplozije, granate so letele v zrak. Prišel se je pravi »napad« proti skladišču, vojaštvo se je krilo z vrečami, polnimi peska. Vojaški poveljnik je dal izprazniti Prosek, vaščani so se odpravili v ponočnih urah proti Sv. Križu; razburjenje je bilo toliko večje, ker si kmetje dolgo niso bili na jasnem, kaj se je prav za prav zgodilo. Kmalu so se mogli Prosečani vrniti, ker se je vojaštvu posrečilo pogasiti ogenj. Vzrok eksplozije ni znan.

s Razno. »Vedetta d'Isonco«, glasilo fašistične stranke na Goriškem, zahteva, da se odpravi slovenska pridiga iz stolnice v Gorici.

Bolgarska.

s Spor med diplomati. Peidesetletni mašniški jubilej papeža Pija XI. so praznovali tudi v bolgarski Sofiji. Po slovesni službi božji, ki jo je opravil papeški vizitator msgr. Roncalli s štirimi katoliškimi škofi bolgarske narodnosti, se je vršilo v gledališču slavnostno zborovanje. Navzoči so bili bolgarski ministri, pa tudi konzuli tujih držav, razen francoskega, ki se ni mogel sporazumeti z italijanskim zastopnikom, kje bo kdo sedel. Francoski poslanik je namreč zahteval, ker velja Francija kot nekaka zaščitnica katoličanov v Bolgariji, častnejše mesto, v kar pa italijanski zastopnik ni privolil. Ker ni došlo do sporazuma, se francoski poslanik z vsem osebnim poslaništvom slavnosti raje ni udeležil.

Avstralija.

s Posledice padca žitnih cen na svetovnem trgu se kažejo tudi v Avstriji. Pšenica je 7 odstotkov, rž pa 4 odstotke cenejša kot pred vojno leta 1914. Siadkor pa je sedaj v Avstriji celo za 26 odstotkov cenejši kot zadnje leto pred svetovno vojno, dočim je cena skoraj vsem drugim življenjskim potrebščinam višja.

Francija.

s Za Združene države Evrope. Razno časopisje in tudi mnogi odlični evropski politiki so po svetovni vojni že večkrat načeli vprašanje Panevrope ali z drugimi besedami, poudarjali so važnost zveze vseh evropskih držav. Pri nas sta to misel zlasti zagovarjala dr. Korošec in tudi pokojni Stefan Radič. Da Združene države Evrope niso, kakor se je mnogim zdelo in se še zdi, nekaj nemogočega, nam potrjuje prošlotedenska vest, da hoče Francija po svojem predstavniku Briandu zagovarjati zvezo evropskih držav na jesenskem zasedanju Društva narodov. Četudi je gotovo, da Združene države Evrope ne bodo nastale

preko noči, je vendar veselo in za napredek in mir Evrope upapolno dejstvo, da je vprašanje Panevrope zopet na dnevnem redu. — Zanimivo je pri vsem tem to, da se italijansko časopisje za evropske združene države nič kaj ne navdušuje.

s Francoski industriji proti Ameriki. Združene države Amerike niso ugodile prošnji za odlog dolga, ki ga ima plačati Francija. To je vzbudilo pri Francozih precej vroče krvi. Ko je te dni zborovala zveza francoskih industrijcev, je poslanec Fougere izjavil med drugim sledeče: »Amerika pomeni veliko večjo nevarnost kakor je bila ona, proti kateri se je Francija pred 15 leti borila. Amerika trdi, da so ji milijarde, ki nam jih je posodila, nujno potrebne za obstoj. To pravi Amerika, ki ima tri četrtine zlata vsega sveta. Vrnili bomo Ameriki milijarde, da bomo zopet svobodni, vendar v svrhu rešitve Evrope bomo mogoče prisiljeni, da celo z dovčerašnjimi nasprotniki skupimo gospodarsko zvezo proti Združenim državam.«

Nemčija.

s Po trinajstih letih iz ciganskega tujništva. Leta 1916 so cigani odvedli v Stuttgartu živeči družini Laun dveinpolletnega sinčka. Zaman je bilo vse poizvedovanje za otrokom. Dečku se je posrečilo, da je pozneje na Češkem osvobodil se ciganske druhalni in našel zavetje pri neki družini, ki je te dni po dolgih trinajstih letih izročila mladeniča presrečnim staršem.

Drobne novice.

Kitajsko bojno brodovje bo preuredila in oborožila — Anglija.

Oblak se je utrgal vzhodno od Trapezunta ob Črnem morju. 400 mrtvih.

Potopila se je angleška podmornica »L 12«. 23 oseb mrtvih.

50 delavcev je utonilo v rudniku Matsushima na Japonskem.

Zrakoplov »Graf Zeppelin« bo začel leteti okrog sveta 10. avgusta.

Letos je minilo 75 let, odkar je bila zgrajena železnica črez avstrijski Semmering.

Sto letnih vil ameriških bogatašev je uničil požar nedaleč od mesta San Francisco.

Romunska princezinja Ileana se bo poročila z nekim nemškim princem.

Okrog 1000 km² nove zemlje je odkril angleški kapitan Byrd sedaj na južnem tečaju.

14. julija je minilo 25 let, odkar je umrl Krüger, voditelj južnoafriških Burov. Mačji dom je zgradilo društvo za varstvo živali v Berlinu.

Devet oseb je utonilo pri zadnji poplavi v severni Bolgariji.

Bivši afganistanski kralj Amanullah je došel z ženo in osmimi otroci na Francosko. Od tam pojde v Rim.

V Bodensko jezero je padel neki nemški aeroplan. Pet mrtvih.

Za tri in pol milijarde lir tobaka so pognali v zrak Italijani (1 lira okoli 3 dinarje).

Zlato uro, vredno sto tisoč frankov, so ukradli te dni uzmoviči belgijskemu kralju v nekem kopališču.

Nove knjige.

M. Bajuk: Teoretična praktična tamburaška šola. Založila Jugoslovanska knjigarna. Stane Din 40.—. Po naših prosvetnih društvih je dosti tamburaških zborov, ki pa radi pomanjkanja dobrega učbenika ne napredujejo v igranju in s tem izgubijo veselje. Tamburaška godba, če je slaba, je pa dvakrat grda. Zato vsi tamburaški zbori prav temeljito potrebujejo, da to Bajukovo šolo dobro predelajo in si s tem ustvarijo trdno podlago za dober in hiter napredek. Bajukova šola obsega najprej kratko razlago o osnovnih pojmihi glasbene abecede, potem podaja natančen nauk o tamburaških instrumentih, kako se nanje pravilno igra, kako se uglašajo, kako se z njimi ravna itd. Končno sledijo vaje za vsak instrument posebej in za zbor. Slednjič pa so natančno in izčrpno naznačeni prijemci za I. in II. bugarijo.

Jan. Kalan: Slovensko dekle. »Sveta vojska« v Ljubljani je založila in tudi prodaja krasno novo knjigo, namenjeno slovenskim dekletom. Ima 171 strani in je pisana tako zanimivo, da je ne bo nihče odložil, dokler je ne prečita do konca. Na drugi strani ima knjiga priporočilo presv. knezoškofa dr. Jegliča, ki se glasi: »Pričujoča knjižica je pisana zelo mikavno, skoz in skoz pravilno in zares primerno za dekliško življenje. Naj bi jo vsako dekle pazljivo prečitalo; naj bi čitajoče dekle gledalo v svoje srce, ter ga po teh naukih uredilo in okrasilo, da bo moglo biti veselo v mladosti in starosti, v cvetu življenja in v dobi večnosti.« — Besedam presvetlega vladike se spoštljivo pridružujemo in lepo knjigo toplo priporočamo.

Dr. Bevk St.: Zdravilne rastline v besedi in podobi z navodilom, kako se nabirajo in suše. Druga izdaja. V Ljubljani, 1929. Založil oblastni odbor Podmladka Rdečega križa. Str. 79, cena 6 Din. — Kako nujno potrebno je bilo pri nas to delce, nam najlepše dokazuje dejstvo, da je bila prva izdaja razprodana v dobrem mesecu. Ker je bilo pa povpraševanje po njej toliko, je preskrbel oblastni odbor takoj novo izdajo, in knjižica je sedaj zopet na razpolago. To je prvo slično delo pri nas, napisano z vso temeljitostjo, vendar poljudno in kratko, zato bo šla gotovo tudi druga izdaja hitro med vse plasti našega ljudstva, zlasti pa med revne sloje, katerim bi nabiranje zdravilnih rastlin lahko nudilo znaten vir dohodkov. Posameznikom oblastni odbor P. R. K. knjig ne pošilja in naj jih zahtevajo v najbližjih knjigarnah.

25 let je minilo 15. julija, odkar je umrl slavni ruski pisatelj Anton Čehov.

Nad tisoč oseb je bilo mrtvih pri eksploziji municije v južnokitajskem mestu Junanfuin.

248 ur sta bila nepretrgoma v zraku ameriška letalca Mandell in Reinhardt.

Brat pokojnega francoskega maršala Foecha p. Germain Foch, jezuit, je umrl v 74. letu starosti.

Nekaj se pleče med Rusijo in Kitajsko. Novo vlado na Holandskem bo sestavila katoliška stranka.

Za živinorejske zadruge.

(Posnemanja vreden sklep.)

Vse živinorejske zadruge okraja Kranj so napravile dogovor, s katerim se združujejo v »živinorejsko skupino«. Glavni namen je olajšanje sodelovanja med živinorejskimi zadrugami in pa med odborom okrajne blagajne v Kranju, ter ščitenje živinorejsko-zadružnih interesov. Namen dosežajo s četrtletnimi sestanki, menjavanjem članov rodovnih komisij itd.

Važen je tudi sklep, ki so ga načelniki po zastopnikih osebno izročili oblastnemu komisarju. V tem sklepu predlagajo, da se pospeševanje živinoreje v oblasti viši pred vsem potom živinorejskih zadrug. Priznavajo, da živinorejske zadruge niso bile v zadnjem času posebno delavne, imajo pa trdno voljo napredovati. Povdarjajo, da je pospeševanje živinoreje zelo moteno vsled tega, ker sta vpeljana dva sistema živinorejske organizacije. Živinorejski odbori ne zahtevajo nikakih žrtev, pa imajo na razpolago močna gmotna

sredstva, ki se dobijo potem davkov in je treba na čelu samo par delovnih ljudi.

Drugače pa je z živinorejskimi zadrugami, ki takoj od članov zahtevajo vplačanje deležev in pristopnine, potem pa še vedno sodelovanje z zadrugo. Vrh tega nimajo živinorejske zadruge nikakih resnih dohodkov, ker kmetje večjih izdatkov ne prenesejo, zunanje podpore pa so pičlo odmerjene, kar se posebno čuti v krajih, kjer običajno živinorejskih zadrug ne podpirajo.

Načelniki prosijo g. oblastnega komisarja, da se podpirajo živinorejske zadruge, ker le one morejo po svojem ustroju postaviti na trg plemensko živino, katere pokolenje bo znano in dognano tudi sposobnost.

Nadalje predlagajo, da se organiziranje pasemskih okrožij nasloni na že od živinorejskih zadrug ustanovljena pasemska okrožja. Ta okrožja naj se izpopolnijo s pridelitvijo živinorejskih specialistov, po okrajih pa naj imajo kmetijski strokovnjaki za prvo nalogo pospeševanje živinoreje. Sedanja kmet. nadzornišva ne zadostujejo, ker imajo preveliko delovno ozemlje.

V vlogi, naslovljeni na predsednika okrajne blagajne v Kranju, ugotavljajo načelniki, da so pogoji za uspešni razvoj živinoreje ugodni. Glavna ovira je še v kontroli rodovnega izvora plemenskih živali in da živinorejci še vedno premalo cenijo pridelovanje krme na njivah, kot glavni sadež našega poljedelstva. Hlevi še niso urejeni, mlada živina se ne pušča na prosto.

Čas bi že bil, da javnost spozna, da so živinorejske zadruge najprimernejša oblika živinorejske organizacije. Kot popolnoma prvenstvene naj tudi uživajo primerne ugodnosti in naj polagoma izginjajo na korist zadrugne oblike.

Tožijo, da se pri različnih prilikah ustvari neugodno mnenje o zadrugah in se daje prednost drugovrstnim organizacijam ali celo posameznikom; zato povdarjajo, da je zadruga najboljša organizacija in naj se tega zavedajo posebno funkcionarji, ki imajo odločevati pri pospeševanju živinoreje.

Živinoreja v okraju naj se pospešuje z gmotnimi podporami, tečaji, predavanji, podpiranjem in širjenjem kmetskega šolstva in naj okrajna blagajna sodeluje z živinorejskimi zadrugami.

Kot zadnji sklep so sprejeli zahtevo, da predsednik »Gorenjskega pasemskega okrožja« več ne odlašajo s sklicanjem pasemskega zborovanja, ker da je velika ovira delovanju živ. zadrug njihova slaba medsebojna zveza.

Poleg teh zunanjih sklepov so napravili še celo vrsto sklepov, ki se nanašajo na notranje delovanje živinorejskih zadrug.

J. O.

Semensko repo — Rdečo dete jo — Suhe gobe

kupuje vedno po najvišjih dnevnih cenah

Iran Pogačnik, Ljubljana

Dunajska cesta št. 36

✓ V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA« ✓

NAZNANILA.

n Hrušiška orlovska srenja priredi 21. julija 1929 svojo letno prireditev ob pol 5 popoldne na vrtu društvenega doma v Hrušici. Iz Ljubljane z Marijinega trga do Hrušice bo vozil avtobus g. Magistra. Kdor se hoče par uric pošteno zabavati, naj pride ta dan v Hrušico. Na sporedu proste zabave je tudi koncert pevskega društva iz Hrušice, zelo vladno vabljeni. — Bog živi!

21

RAZNO

Koliko je vredno ptičje gnezdo? »Koliko je vredno ptičje gnezdo? No, to ne more biti toliko«, bo rekel marsikdo. Poglejmo si stvar pobliže! Mislil si, da veš zunaj na vrtu za gnezde, v katerem je pet ptičkov. Zivalce morajo dobiti hrano in znano ti je, da so njihova hrana gosnice, ki jih prinašajo stari ptiči. Vsak izmed petih ptičkov potrebuje za živež dnevno povprečno po 50 gosenic, to je — 250 gosenic. Stara dva ptiča krmita mladiče povprečno širi do pet tednov, recimo torej nekako 30 dni. Naših pet ptičkov požre v 30 dneh 30-krat 250 gosenic, to je 7500 komadov. Je-li, to je prav izdatna vsotica! Pa dalje! Vsaka gosonica požre na dan, kakor so to izračunali prirodopisci, toliko listov in cvetov, kakor je sama težka. Pa vemo tudi, da hočejo gosnice v 30 dnevih mnogo za svoj vedno lačni želodec in da zato žro na levo in desno. Če požre vsaka gosonica dnevno samo eden edini cvet, ki bi bil lahko rodil sad, tedaj uniči v 30 dneh 30 sadov

Cirkuški otrok

Dahnów pa je odel svojo željo, da bi pozdravil tudi gospodično Noro, v najljubnejšo obliko in ravnateljica je z ljubko milino odbrzela k oknu, da ju prikljče. »Zdaj boste se vse vsi resni, kar se bo dalo«, je rekla in ga pogledala z otroško užaljenim obrazom, ker je mislila, da je preprosto vedenje za barona najprimernejše. »Upam, da se vidimo še večkrat v tem času«, je pristavila — in še preden je vstopila njena pastorka, je bila že odšla iz sobe.

Vsekakor je bilo brati na Degenthalovem obrazu prej presenečenje kakor pa veselje, ko je nenadoma zagledal pred seboj prijatelja. Dahnów ni opazil tega, tako ga je prevzel pogled na Noro. Pozdravila ga je z živahno prijaznostjo. Kaj se je bilo zgodilo z njo, odkar je ni videl? To ni bila več ona okorna, odbijajoča deklica, ki jo je bil takrat tako na kratko prišel med goske. Njena postava je bila ljubkejša; morda jo je lahka poletna obleka tako ljubko izpremenila? Ali pa temni, bujni lasje, ki niso več zakrivali čela in senc, temveč padali v bogatih kodrih po vitkem vratu?

»Si že nazaj?« je vprašal Degenthal in položil prijatelju roko na ramo. »Niti slutil nisem, zakaj so naju bili pozvali semkaj.«

»Že?« je rekel Dahnów in v njegovih očeh, s katerimi se je obrnil od Nore na svojega prijatelja, je bilo mežikanje, ki je pri vsej mirnosti moglo tako zelo oživiti njegov obraz. »Že? Ti trije meseci so ti gotovo zelo hitro minili, kot je videti. Gotovo me nisi preveč pogrešal... Ali nisi našel pri sebi precej-

šnjega kupa mojih posetnic? Že osem dni zastonj poskušam priti k tebi.«

»Tako,« je raztreseno rekel Degenthal. »Zdelo se je, da ima oči le za Noro, ki se je zdaj okrenila k balkonu.« »Da, nekaj dni me ni bilo; imel sem opravka... sploh nisem vedel, da si se že vrnil.«

»Sploh sem na žalost opazil, da lahko prav dobro živiš, ne da bi kaj vedel o meni, ljubček... Kaj ste vse počeli to poletje, gospodična Nora, da moj prijatelj še glasu ni dal od sebe? Ali je bil mar tako zaposlen s svojim študijem, da je tudi vas zanemarjal?«

»O ne,« je toplo rekla Nora, »nam je bil grof Degenthal zelo zvest prijatelj. Skoraj vsak dan je prišel; res ne vem, kako bi nam bili sicer minili dnevi.« »Zdaj jo je zadel ostrí Dahnówov pogled in čelo ji je nehote zalila lahna rdečica.« »V tej krasni okolici mi je minilo poletje kot en sam prelesten sen,« je pristavila in kakor v sanjah povsila glavo.

»Zakaj kakor sen?« se je vedno vznemirjen vmešal Degenthal.

»Ker se bomo tako kmalu poslovili od tod... potem se bo pa vse izpremenilo,« je rekla. Nekam otožno ji je zvenel glas.

Degenthal jo je vprašujoče pogledal; zdelo se je, da ima neko vprašanje na jeziku.

Dahnów je zautil, da postaja med obema vidno neprijeten in odveč.

Nenadoma se je Degenthal dvignil. »Ti boš imej gotovo še dosti povedati s svojih potovanj,« je rekel s prisiljeno lahkoto svojemu prijatelju, »jaz se, žal, ne smem dalje muditi tukaj... Gospodična Nora, priporočite me, prosim, vaši gospe mami... Tebe že najdem, če ne danes zvečer, gotovo pa jutri in tedaj boš moral pripovedovati tudi meni.«

Nehote se je dvignil tudi Dahnów ob tem nenavadnem slovesu. Že je hotel odpreti usta, hoteč

Življenje ponijev v rudnikih.

Pred kratkim je v nekem angleškem rudniku konj rešil življenje svojemu vozniku. Bila sta globoko v jami, ko je nenadoma konj skočil ter hotel ubežati. Voznik, mlad fant, kakršne uporabljajo za tak posel, jo je ubral za njim ter ga ujel za vajeti. V tem trenutku pa se je strop udril in sicer ravno na onem mestu, kjer sta par trenutkov prej stala s konjem. Oba bi bila zasuta in nihče bi ju takrat ne bil rešil, da ni neki notranji čut poniju (mali konj) veleval, da naj beži, dasi voznik o tem ni ničesar slutil.

Posebno pripravi za jamske ponije so tako zvani Shetland poniji, majhni pri-likavci, ne dosti večji kot psi bernardinci. Doma so in vzrejani v močvirnatih krajih severne Anglije, izpostavljeni vetrovom in megli in žive na pol divje. Nobeno vreme jim ne škoduje, kajti narava jim je dala gosto in dolgo dlako, s katero so pokriti. Ko jih jeseni priženejo na tozadevne seje, so ti poniji čisto divji, skačejo, se postavljajo na zadnje noge ter brcajo s prednjimi, da je treba velike paznje kupcem in prodajalcem. Na sejmiših gledajo kupci na to, da kupijo čim manjše ponije, kajti čim manjši, tem vztrajnejši je v rudniku. Stane pa tak poni okoli 30 funtov (to je okroglo 7000 Din).

Toda neverjetno je, kako je ta žival močna in vztrajna. Še več pa je vredno to, da je izredno pogumna. Svojo nalogo vrši

vestno kot ovčji pes, katerega ni potreba priganjati, da drži ovce skupaj.

Ko je tak konjiček enkrat v jami, ne pride tako hitro zopet na dnevno svetlobo, včasih po več let ne. Poniji te vrste so v jami čvrsti, gibani in veseli, nič drugačni, kot njih bratci na površju, kateri vozijo gosposke otroke po parkih. Na glavo jim denejo nekake usnjene čepice, to pa radi tega, da si glave ne obtočijo v nizkih rovih. V splošnem sta ponij in njegov voznik prijatelja. Surovega ravnanja pa tudi ne prenesejo in marsikateri voznik je obžaloval slabo ravnanje s to, sicer tako ljubeznivo živalco.

Kljub temi in pomanjkanju svežega zraka pa živijo ti poniji trideset, da celo štirideset let. Seveda pa jih po desetih letih ne jemljejo več v rudnike, zato je marsikatega ponija videti na »stara leta«, da vozi po mestih vozičke cunjarjev ali sličnih obrtnikov.

Radio.

Vaak delavnik: 12.30 Reproducirana glasba — 13.30 Glasovna napoved, reproducirana glasba — 13.30 iz današnjih dnevnikov — 18.30 Koncert radio orkestra — 22. Poročila. — Četrtek, 18. julija: 19.30 Zgodovina Slovencev, g. prof. Kranjec — 20. Prens glasbe z restavracijskega vrta »Union« — Petek, 19. julija: 20. Gospodinjstvo, gđ. Krek Cilka — 20.30 Pevski večer zbora »Ljubljana« pod vodstvom g. dr. Dolinarja — 21.30 Koncert radio-čtvrteta. — Sobota, 20. julija: 19.30 Krasota slovenske zemlje, predavanje v esperantu — 20. Delavska ura — 20.30 Prens iz aZreba. — Nedelja, 21. julija: 9.30 Prens cerkvene glasbe — 10.30 Poljedilska ura — 11. Pevski koncert svrteta Ljubljane in radio orkester — 16. Repro-

ducirana glasba — 15.30 Humoristično štivo, pisatelj Mitinski — 16. Citraki koncert — 20. Koncert radio orkestra — 22.30 Osnovna napoved in poročila — Ponedeljek, 22. julija: 20. O treznosti vzgoji, g. P. Horn — 20.30 Koncert radio kvarteta. — Torek, 23. julija: 20. Slovenska literarna zgodovina — 20.30 Sumljiva oseba (Nušič), igrajo člani narod. gledališča — 21. Koncert Radio orkestra. — Sreda, 24. julija: Opoldanski spored odpade — 18. Pravljice, pripoveduje radio točka — 18.30 Reproducirana glasba — 20. Antologija slovenske lirike — 20.30 Samospeve poje g. Marjan Ruz — 21.30 Koncert radio orkestra. — Četrtek, 25. julija: 20. Koncert radio orkestra, prenos z unionskega vrta.

Nervozen gost je prišel v restavracijo, ki je bila na glasu radi dobre hrane, a jako zanikrne postrežbe. Ko je po dolgem čakalju vendarle priklical natakarja, je naročil razna jedila ter pripomnil: »Med tem, ko boste odsotni, pa mi od časa do časa pišite kako razglednico.«

Brzovlak se je izjemoma ustavil na majli postajici, kjer je čakalo več potnikov na osebni vlak. Ti so seveda hoteli izrabit priliko, da bi bili prej v mestu ter vdrl na vlak. Pa ti prihiteli vlakovodja ter odganja ljudi od vlaka rekoč: »Proč od tu, nazaj, dol z vagona, ta vlak se tu ne ustavi.«

Agent: »Ali vam lahko ponudim dober stroj?«

Trgovec: »Pridite v četrtek, danes nimam časa.«

»Obžalujem, v četrtek me ni tu v mestu.«

Trgovec: »Mene tudi ne.«

reči, da hoče spremiti Degenthala, ko je ta že pograbil za klobuk.

Trenutek je Norina roka počivala v njegovi. »Saj smem v kratkem spet kaj priti?« je rekel. »Tako hitro se vendar še ne boste preselili?« In s kratkim z Bogom je izginil.

Debeluharja je malce osupnil ta hitri odhod. Saj je bil vendar na tihem sklenil, da bo baš povratek izrazil za resno besedo o tem, kar je videl; zdaj se mu je pa prijatelj kar izmuznil.

Dve uri pozneje je Dahnow vidno razburjen hodil po svoji sobi sem in tja. »Nekaj je treba ukreniti!« si je venomer ponavljal, »nekaj se mora ukreniti! Fanta ne smemo pustiti, da tako drvi v pogubo... saj vendar nikdar ne more misliti na to, da bi se z njo poročil. In da bi onesrečil deklico! Nekaj je treba napraviti.«

Vzlic tem ponovnim in odločnim sklepom pa spočetka ni ničesar ukrenil; le k pisalni mizi ga je nekaj vleklo, kakor da se tam vse odloči. »Treba je obvestiti njegovo mater... prijateljska dolžnost zahteva... ona bo mogla to morda še preprečiti. To imaš od tega,« je pristavil, »če samo žene vzgajajo fante. Potem lahko vsaka navadna ženska počne z njim, kar hoče.« Vendar pa je Dahnow začutil ob tej besedi nekaj kes, ko se je spomnil Norine miline. Saj njo bi človek najmanj mogel prištevati med te »navadne ženske.« »Seveda, ta bi lahko še kakemu modreću zmešala glavo,« je godrnjal dalje, »pa še toliko bolj! Nikake pravice nima, da spravlja ljubko bitje v nesrečo, njegove razmere pa mu še celo branijo, da bi mislil na takšno ženitev.«

»Njegova mati mora zvediti... to je zadeva vesti,« je ponovil svoj sklep. »Najbolje bo, da ga pokliče domov radi gospodarskih zadev. Sanjači, kot je on, lahko tudi hitro pozabijo; a meni, starejšemu

prijatelju, ne bi nikdar odpustila, da ga nisem opozoril. Hči cirkuskega jahača... to bi bilo kot nalašč za staro groflico.«

Baron Dahnow se je slednjič s težkim vzdihom usedel za pisalno mizo. Nekaj časa mu je pero nedolžno počivalo v roki, dokler ni prišlo v tok, dokler niso pokrile papirja ostro pisane črke, ki so v splošnem neprimerno značilnejše za piščevo notranjost nego za njegovo zunanost. Ko se je bil slednjič podpisal, je vrgel pero proč, kakor da mu gori med prsti. »Hudirjevo delo, takšne ovađustvo!« je godel predse. »In vendar, če je že potrebno, ne sme človek izpeljati stvari samo napol. Tudi za nasprotno stranko ne bi bilo napak, če bi izvedela, kako je s to stvarjo. Nežna upanje, da bo omrežila mladega grofa, ki ga goji, kot se mi zdi, gospa mačeha, je boljše takoj v kali zatreti. Vrh tega mi je mož ugajal; tudi on ima pravico, obvarovati svojega otroka pred težko izkušnjo.«

Tako je Dahnow znova vzel pero v roko, da bi sestavil drugo pismo, ki se mu ni zdelo nič lažje kot prvo. Ko ga je napisal, je zapečatil in naslovil z zanj izredno naglo obe pismi in ju, ne da bi se še kaj ozrl nanji, izročil svojemu slugi, da ju odpošlje.

Potem je vstal in težko vzdihnil, se vrnil na svoj udobni naslanjač, vzel najboljšo havanko in si pet minut neprestano zatrjeval, da je ravnal po svojem najboljšem preudarku; če pa bi ga bili hoteli v tem trenutku obesiti kot vohuna, bi se mu bilo kljub vsemu zdelo upravičeno, tako neprijetne občutke je imel. »Hudič naj me vzame, če ne pregovorim fanta takoj jutri, ko pride k meni, da se mi izpove in mu ne povem naravnost svojega mnenja, da ga pripravim k pametnosti!« To je bil poslednji sklep, ki ga je napravil za poštenega Meklenburžana tako pomembnega dne.

Sklepov pa, ki se nanašajo na druge, se nikdar

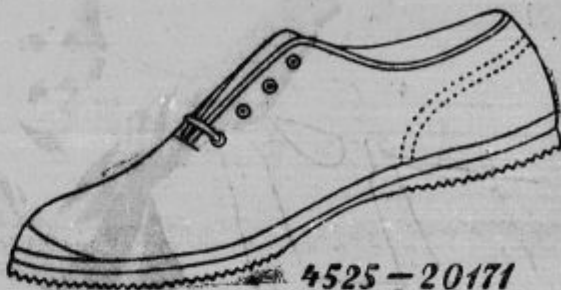
v cvetu; koliko cvetov gre v nič po 7500 gozdenih? No, to je skoro četrt milijona, manjka mu samo 25 tisoč. Misli si dalje, da je zlobna roka uničila gnezde na vrhu in vzela ptičke. 7500 gozdenic ne bi poginilo in poržle bi 225.000 cvetov. Zlobnež bi nam bil namah uničil lepo množino jabolk, hrusk, sliv i. dr. Ali toš trdil še sedaj: Vrednost takega ptičjega gnezda menda ne bo tako velika?

Bi rad brezplačen oglas. Operna pevka, ki je preživljala poljeje na deželi, se je dala preprostiti, da je nastopila na dobrodelni prireditvi. Pe'a je »Balzdo o vaškem kovaču«. Občinstvo je bilo navdušeno in zahtevalo, da pevka pesem ponovi. V tem se pa priprine do pevke močan hrust in ji zasepete: »Gospodična, jaz sem vaški kovač in vas lepo prosim, da vpletete v pesem, ko jo boste ponovili, še to, da izvrstnem tudi vse poprave na avtomobilih!«

Koliko nas je. Srbov in Hrvatov je v Jugoslaviji 8 milijonov 964.673, Slovencev pa 1 mil. 247.61. Izven Jugoslavije prebivajo Srbi, Hrvati in Slovenci še: v Italiji 554.000, v Avstriji 171.960, v Grčiji 294.000, na Madžarskem 120.000, v Romuniji 52.000, v Albaniji 30.000, v Ameriki 725

Din 59:-

Poljedelci ne hodite bozi.

Četel človek spravi mnogo več dela. - Stoji trdnost. - Ila rani nog.

Izdelujemo za Vas trpežno, elastično in ceno občutno.

Primeren je za vsako delo. - Na polju, kmetijsko doma, otrokom v šoli.

Povsod in za vsakogar. **Moški in ženski Din 59:-**

Rata

22

tisov, v Novi Zelandiji 3 tisov in v Egiptu 3 tisov. Izven naše države prebiva 44 odstotkov Slovencev. Vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov je na svetu skupno 14.039.373; vseh Slovencev pa okoli 1.734.000.

Kralj zamorcev — katoličan. V prejšnji nemški, sedaj francoski koloniji Togo v Afriki se je vršilo nedavno kronanje kralja Agbana XII., ki je prva kronana katoliška glava zamorskega rodu. Na dan kronanja je bila v mestu Glidji sv. maša, po kateri je bil Agban XII. od sorojakov, ki so večinoma še pagani in mohamedanci, proglašen in kronan za kralja.

Prve poštne nabiralnice so imeli v nemški pokrajini Pomern, in sicer že leta 1844, od tod so se razširili kmalu po vseh večjih evropskih mestih.

3000 tisov različnih jezikov govore na celi zemeljski obli.

Predzračje. Mali Pepček svoji teti: »Tetka, ti si morala biti svojčas jako lepa.« Teti: »Kako to, dragi moj otrok?« Mali nečaki: »No, ker bi te stric nikoli ne vzel za ženo, če bi bila tačas taka, kakršna si danes.«

ne držimo preveč točno. »Fante namreč naslednjega jutra ni prišel in sedaj, ko so postala pisma vendar nepreklicna, se je tudi Dahnowu vsaj nekoliko polegla gorečnost, da bi še ustno izpametoval prijatelja.

Ker Dahnow nekaj dni nikjer ni videl svojega prijatelja, ga je pričelo skrbeti. »Ko gora ni prišla k Mohamedu, je šel Mohamed k gori,« je menil filozofsko in »poročal v luknjo k svojemu prijatelju,« kakor označuje to dijaški strokovni izraz. Vstop ni bil težak. Vsa vrata so bila odprta, tako da je lahko neovirano dospel v Degenthalovo sobo.

Degenthal je slonel na odprtem oknu in si z roko podpiral glavo, kakor zatopljen v misli. Ozrl se je šele, ko je začul Dahnowove korake tik poleg sebe. Za trenutek je osupnil in ga vprašujoče gledal; nato pa se mu je naglo vrgel okrog vratu. »Ti, ravno ti prvi, najdražji moj prijatelj, ki mi moreš voščiti srečo, ki mu nočem ničesar prikriti! Klemen, ona je moja! Ona me ljubi, njeno srce je moje že od njene prve otroške dobe! Srečen sem, da je konec vse te negotovosti, da sva si v vsem na jasnem.«

»V čem na jasnem? S kom? Ali si prismojen? O čigavi ljubezni govoriš?« je zaklical debeluhar in se ga nevoljno oprostil. »Ti grof Degenthal in ona hči cirkuškega ravnatelja! Ali te je res zapustila vsa zdrava pamet?«

Degenthal je izpustil prijatelja. »Ali mi ne moreš privoščiti vsaj ene ure sreče?« je rekel bolešno. »Vem vse, kaj bo prišlo; toda vsaj en dan sem hotel misliti le na svojo srečo. Šele danes zjutraj sva si odkrila ljubezen, šele danes zjutraj sva se popolnoma razumela in so bili končani vsi moji boji. To so bili težki časi!«

»Za take norosti potrebuješ celo še časa,« je govoril Dahnow in se vsedel na stol.

A Degenthal ga je, kot je bilo videti, komaj slišal. »Jaz sem mislil drugače,« je rekel in se znova naslonil na okno. »Menil sem, da je imela v mislih drug poklic, katerega bi ji ne bil mogel braniti.«

Dahnowove ustne so se dvomljivo nasmehnile.

»Zlasti v zadnjem času, ko se je začela odtegovati, ko je bila nenadoma bolj tuja in hladna nasproti meni... a se je le bala, da ne bi izdala svoje ljubezni!« je pristavil z žarečim obrazom. »A mene je ta strah, da si je izbrala samostanski poklic, pripravil od tega, da sem ji odkril svojo ljubezen; zakaj v srečo mi je bilo že davno jasno, da me bo samo Nora, edino Nora mogla kdaj zadovoljiti. Brez tega strahu bi bil že poprej vse uredil, da bi ji bil prihranil te bridkosti.«

»In tvoja mati?« je kratko vprašal Dahnow.

»Da, mati,« je zaklical Degenthal, »to je najhujše pri tem. Zanj bo to hudo. Tudi radi nje sem se dolgo boril sam s seboj. Morda bi ji bil žrtvoval svojo lastno srečo, a gre tudi za Norino; vsa njena bodočnost je odvisna od tega. Ko pa bo moja mati Noro videla in jo spoznala, bo videla, da jo loči od nas le ime. Osebnost pa ji bo kakor nalašč hčerka, kakršno si želi.«

odvetnik

dr. Ivan Stanonik

vljudno naznanja, da je otvoril odvetniško pisarno v Celju

skupaj z odvetniško pisarno dr. Jakoba Hodžarja v Matija Gubčevi ul. 2. (Stranska ulica ob trgovini Konia)

Glejte

to je razven vode in solca moj edini
pripomoček za pranje. Nisem staro-
kopitna, vendar pa toliko previdna
in pametna, da prejem le s
**pravi terpeninovim
milom „Gazela“.**

GAZELA MILO

Groga je prišel mimo krojača in ko je ta videl, da ima Groga strgan telovnik, mu je prigovarjal, naj si da umeriti in napraviti novega.

»Kaj še,« je odvrnil Groga, »če mi žena prišije novo prednjo stran in nov hrbet, luknje za roke bodo že še par let »gverale«.

Zvagen je malokdaj prišel z gore med ljudi v dolino, kjer je včasih tudi kak avtomobil videl. Nekoč pride v trg, nasproti pa mu pripelje silno velik avto, takoj za njim pa zelo majhen. V gostilni pri Kobalu je pripovedoval: »Veliko avtov sem že videl, a takega pa še nikoli kot danes, da je imel avto tudi mladega za seboj.«

ŽE 32 LET V SLUŽBI bolnih in zdravih

stoji Fellerjev pravi prijetnodilžeč
„Elsafliud“.

Za bolnega

Za zdravega

je Fellerjev Elsafliud znano in vplivno domače sredstvo in kozmetikum za umirjenje bolečin, katerega delovanje se hvali z neštetiimi zahvalnicami tudi iz visokih krogov ter iz dalekih krajev pri hudih bolečinah na obrazu ter na celim telesu, pri trganju v sklepih, zobobolu, glavobolu, natiranju pri reumatičnih bolečinah, kot obkladek na rane ter pri mnogih drugih slučajih, ker je nujna pomoč potrebna.

zanesljivo obrambno sredstvo pri čezmerni občutljivosti za hladni zrak, za jačanje mišic in živcev, za osvoboditev upadlih moči, kot razkuževalno sredstvo za roke, obraz, zobe, usta in dihalo, kot obramba proti prehladu, kihanju in gripu, za razpuščanje sluzi pri grgranju, proti kašlju, hripavosti i. t. d. Za nego glave kot dodatek dočrni vodi za pranje i. t. d.

Nekoliko kapljic na slinčorju uteši notranje bolečine in vplivajo povoljno! Dotriva se v lekarnah in sorodnih trgovinah, poskusna stekleničica za 6 din, dvojna steklenica 9 din, ali pa velika specialna steklenica 26 din. Po pošti vsaj en zavoj, kateri vsebuje 3 poskusnih in 6 dvojnih ali 2 specialni steklenici 62 din. Šest takih zabojev samo Din 230— Vse že s poštnico in zavojnico pri:

Eugen V. Feller, lekarnar, Stables Donja
Elsatrg št. 16, Hrvatska.

Ako pa potrebujete kaj dobrega za Vašo prebavo, naročite običnem Fellerjevo blago delujoče Elsa kroglice, 6 stekelj 12 din.

Mirko je opazoval mater, ko je polagala v krop posodo, katero je prinesla iz bolniške sobe. »Kaj pa delate, mama?« je vprašal radovedno.

»Vidiš, ata je zelo bolan in bacili njegove bolezni lahko okužijo posodo. Zato vse skleda in krožnike prekuham ter tak zamorim bacile.«

Mirko je razmišljal, kar je ravnokar slišal, nato pa dejal: »Ja, zakaj pa potem, rajši ne prekuhate očeta?«

Bogat mož je kupil posestvo na deželi, kjer je marsikaj prenovil. Zasadil je tudi lepo vrsto kostanjev ter vse to nekega dne s ponosom razkazoval znancem. Vem, da ne bom doživel, da bi ti kostanji dorasli, toda za moje potomce bodo.«

Čisto resno je pripomnil eden izmed gostov: »Ali bi ne bilo morda bolje, če bi bil zanje zasadil breze?«

Prodajalce za švedsko
posnemalnike
v vsaki vasi
iščemo.

Prodajamo na 12 mesečne obroke

Tehna družba

Ljubljana, Mestni trg 25

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki „Domoljuba“ plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslova oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Prodajalce posnemalnikov

išče velika švedska lovarna v vsakem kraju proti dobri plači. Naslove sprejema: TEHNA družba, Ljubljana, Mestni trg 25

Sedlarski vajenec

pošten, močan, zdrav, se sprejme v svojo okrobo Šipice, Kranj.

Kovaškega vajenca

sprejme Anton Hafner, kovač, Stara Loka 84, p. Skofja Loka.

Drva bukova

suha ca 30 vagonov kupi za sušenje v dobavo franko vagon. Nabavljalna zadruga držav. železnice Ljubljana VII.

Učenca

za pečarsko obrt sprejemem. Suštar Franc, Pečar, Smarno pod Šmarno goro 34.

2 mizarška vajenca

sprejme s hrano in stanovanjem. — Stefan Marčijan, Dob pri Domžalah.

Valenca

za mizarstvo obrt, poštenih staršev sprejemem tekoč. Hranu in stanovanje pri mojstru. — Valentin Stopar, mizar, Repje št. 44, pošta Vodice nad Ljubljano

Valenca

iz dobre kmetijske hiše sprejemem čevljarstvo mojster Erman, Valvuzorjev trg Ljubljana.

Prodajalce

za šivalne stroje, kolesa, gramofone sprejemem proti dobremu plačilu. „Centra“ Ljubljana, Pošt. predal 248

Šoto

suho, trdo, prodam po 25 par kg. Pripeljem na dom. — Ogrin Franc, Sap 33, p. Vrhnika.

Peri s Persil-om

in ravnaj pravilno!
Je sicer zelo enostavno, toda važno:

1. Raztopi Persil
v mrzli vodi.

2. Napravljeno raztopino
olij v kotli napolnjen z mrzlo
vodo.

3. Perilo rahlo vlagaj in
pusti, da počasi zavre.
V ure kuhati zadostuje.

4. Potem dobro izperi
najprej v topli in za-
tem v mrzli vodi.

**Poskusite tako! Videli bodete:
Persil izpolnjuje, kar obljubuje!**

Meh za smeh.

»Da, gospod župnik, jaz grem vedno rad v cerkev, kadar vi pridigujete.«
»Me zelo veseli; toda zakaj takrat, ko jaz pridigujem, zakaj ne vedno?«
»Zato, ker je takrat dosti prostora za sedeti.«

Pocestni muzikantje so igrali na voga-lu, nakar vpraša eden izmed njih: »Kaj pravite, ali nas slišijo ali ne?«

»Jaz mislim da, tam gori je nekdo že zaprl okno,« je odvrnil drugi godec.

Nekega gledališkega igralca je na potu zalotila noč in moral je prenočiti v vasi, kjer ni bilo nobene gostilne. Soba mu ni bila všeč in ko mu je gospodinja posvetila vanjo, je vprašal, ako je v sobi tudi voda.
»Sedaj ne več, odkar smo streho popravili,« je odvrnila preprosta ženica.

Dobrosrčna gospa je obiskala jetnišnico ter se posebno zanimala za nekega kaznjenca. »Ubožec, poslala vam bom v celico pogačo. Kakšno vrsto pa imate najrajši?«
»Kakršna je, samo da je v nji dobra in ostra pila.«

Učitelj: »Tonček, kaj je to kanibal (lju-dožere)?«

Tonček: »Ne vem, gospod učitelj.«

Učitelj: »No, kaj bi bil ti, ako bi požrl očeta in mater?«

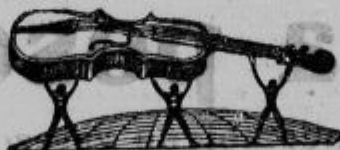
Tonček: »Sirota.«

»Pozdravljeni, gospod profesor. Torej ste vseeno prišli na naš družabni večer.«

Profesor: »Pravzaprav sem mislil povabilo pozabiti, pa sem pozabil pozabiti.«

V gradu so imeli goste in ker je manj-kalo postrežnikov, je moral tudi vrtnar pri-skočiti na pomoč, dasi za ta posel ni bil posebno pripraven. Ko je prinesel juho na mizo, je vanjo namakal svoj prst. Graščak se je zgrozil ter zavpil: »Jakob, vzemite prst iz juhe.«

Cisto mirno je vrtnar odgovoril: »Saj ni vroča, gospod.«

Veliki ilustrovani CENIK
dobite razstoj. Zahtevajte ga od skladišča
MEINEL in HEROLD
tovarna glasbil, gramofonov in harmonik
R. Langer MARIBOR Stev. 107-B
Violine od Din 35.—, Ročne harmonike od Din 35.—,
Tamburice od Din 95.—, Gramofoni od Din 345.— dalje.

Edino najboljši šivalni stroji in pletilni švil.
»Dubied« stroji ter kolesa
za rodbino, obrt in industrijo so te

Jos. Detellinca
Gritzner, Adler
Najnižje cene! Tudi na obroke!
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.
Pouk v vazeju brezplačno.
neVleka garancija.

Prometni zavod za premog d. d. Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah
in samo na debelo

Premog. domači in inozemski za domačo
kurjavo in industrijske svrhe

Kovaški premog vseh vrst

Koks. livarniški, plavžarski in plinski
Brskate.

Prometni zavod za premog d. d.
v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 15, I. n. vstr.

Vedno svežo in lepo pšenično moko

staro in novo KORUZO, debele otrobe, lanene tropine, prvovratna semena, vse vrste umetna gnojila, cement itd. itd. 2% popust — dobite vedno najceneje pri Kmetijskem gospodarskem društvu v Dolenjem Logatcu in pri podružnici v Hotedražci.

Čisti obraz

Je pomislek. Vaša koža postane mlačeniško sveža in bela kot ovel. Ogrel, mozolji, gube, pege, rdečina, brazgotine, solne pege, rumene in ru-jave pege.

Pred uporabo. Po uporabi

pege vsled vročine

Izginejo takoj in zanesljivo z uporabo lepotilne kreme »EROS«. »Eros« služi v dosegu in obratne lepote obraza, vratu in rok. Obranja lepoto do najvišje starosti pod jamstvom. Zdravniško priporočeno. — Dolgujem Vam veliko hvaležnost. Dosegla sem vidno očiščenje obraza v 24 urah. piše gospa dr. M. — Sličajno preizkušeno pri damah in gospodinjske starosti. Cena Din 16.—, 3 lončki Din 34.—, 6 lončkov Din 55.—.

Dr. Mikol Kemény, Košice, poštni predal 12/152 č. s. r.

Ure, zlatnino in srebrnino

kupite najboljše in najcenejše pri stari, priznani trgovki H. SUTTNER, LJUBLJANA

Na večja in najsolidnejša razpošilja nica - Razpošilja v vse kraje tu- in inozemstva
Lastna protokolirana tovarna ur v Švici znamk IKO, OMIKO, AXO

Prešernova
ulica 4

(poleg Frančiškanske cerkve)

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK!
H. Suttner-Ljubljana 1

China srebrno jedilno
orodje s 50 letno pismeno
tovarniško garancijo

China srebrno jedilno
orodje s 50 letno pismeno
tovarniško garancijo

Prešernova
ulica 4

(poleg Frančiškanske cerkve)

Najpopolnejši
STÖWER
šivalni stroji

za šivanje, krojače
in čevljarje ter za
vask dom.

Preden si nabavite
stroj, ogledite si to
izrednost pri trgovki

L. Baraga,

Ljubljana
Seienburg ul. 6
Brezplačen posk.
15 letno jamstvo.

Advokat
dr. Lavrič Janko

dosedaj kandidiral pri g. dr. Cesniku v Novem
mestu, naznanja, da je otvoril svojo pisarno

v Kočevju

v novi Flackovi hiši

vštric sodišča proti hotelu Trstu.

Potepuh je zopet stal pred sodnikom. Zagovarjal se je tako nerodno, da je bilo lahko otipati. Na dolgo in široko je razlagal, da je nesrečen, da ne dobi dela, zato mora krasti itd.

»Torej nesrečnega se počutite?« ga je vprašal sodnik sarkastično.

»Nesrečnega! Verujte mi, gospod sodnik, da, ako bi stal sredi peščene puščave in naenkrat bi se vtila ploha goveje juhe, gotovo bi imel pri sebi samo vilice.«

Ljudska posojilnica

reg. zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

Obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka.

Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo, v lastni palači, zidani še pred vojno iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z **neomejenim** jamstvom, za vloge vsi člani s svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 160 milijonov Din.